

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Факультет обліку, фінансів та підприємницької діяльності

Присвячується
130-річчю НУХТ

Всеукраїнська
науково-практична
конференція

**«Актуальні проблеми
економічного та соціального
розвитку підприємств
харчової промисловості»**

24 — 25 квітня 2014 рік

КИЇВ НУХТ 2014

ПОСИЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ СКЛАДОВОЇ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНДИКАТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Ю.Л. Темчишина, канд. екон. наук, доцент
Національний університет харчових технологій

Об'єктивною характеристикою розвитку сучасного суспільства є формування єдиного світового простору на основі фундаментальної тенденції розвитку світового господарства — глобалізації.

Глобалізація являє собою процес всесвітньої економічної, політичної і культурної інтеграції і уніфікації. У результаті глобалізації світ стає залежним від всіх його суб'єктів, які функціонують в умовах постійних ринкових трансформацій. Глобалізація, як об'єктивна тенденція розвитку суспільства, характеризується складними й непередбачуваними проявами, які торкаються не тільки всіх без виключення країн світу, але й сформованого в них підприємницького середовища. В цьому зв'язку зростає роль системи управління діяльністю виробничих підприємств, як суб'єктів господарювання, в ринковому просторі з глобалізаційними процесами.

Система управління підприємством передбачає вирішення як поточних управлінських задач, що пов'язані з реалізацією конкретних проблем операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, так і стратегічних завдань, які визначають його розвиток в довгостроковій перспективі. Вирішення управлінських завдань суттєво ускладнюється невизначеністю та конфліктністю, які генерують ризики властиві мінливому середовищу, в якому функціонує підприємство. Тому, змінюються правила поведінки господарчих суб'єктів, а саме: гнучкість, здатність пристосовуватися та маневрувати у варіативному та ризикогенному середовищі.

Це вимагає модернізації традиційного планування як ключової функції управління. Набуває значення новітнє індикативне планування, в якому раціонально поєднуються ринкові і планові засади.

Узагальнення наукових поглядів дозволяє характеризувати індикативне планування на сучасному виробничому підприємстві як процес передбачення ймовірних змін у внутрішньому та зовнішньому ризикогенному середовищах функціонування підприємства, змін його економічного потенціалу та кількісного оцінювання рівня економічних показників-індикаторів фінансово-економічного стану підприємства за різними сценаріями варіантами настання ризикових ситуацій.

Індикативне планування повинно супроводжуватись процесами обліку, моніторингу, аналізу, контролю та організацією досягнення бажаних значень показників — індикаторів економічної діяльності.

Основою інформаційно-методичного забезпечення індикативного планування є інформаційна система. Дослідження показало, що основними завданнями створення інформаційної системи на сучасному підприємстві, яке функціонує в мінливому ринковому середовищі з глобалізаційними процесами, слід вважати:

- ◆ створення інформаційної бази показників-індикаторів операційної, фінансової та інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства;

- ◆ забезпечення раціонального інформаційного обміну між підрозділами підприємства для отримання синергетичної ефективності від використання інформації та прийняття управлінських рішень;

- ◆ забезпечення управлінського персоналу підприємства засобами для ефективного вирішення задач планування та координації фінансово-економічних і виробничих процесів.

Реалізація завдань по створенню такої інформаційної системи дозволить вирішувати такі практичні проблеми:

- ◆ інтеграції внутрішніх і зовнішніх інформаційних потоків для ефективного багаторівневого управлінського аналізу;

- ◆ створення технології моделювання і комплексного аналізу фінансово-економічних і виробничо-господарських показників підприємства;

- ◆ підвищення якості і своєчасності прийняття управлінських рішень;

- ◆ виконання багатоваріантних сценарних розрахунків з метою попередньої діагностики можливих наслідків прийняття управлінських рішень в умовах мінливого ринкового середовища, яке продукує економічні ризики;

- ◆ комплексного інформаційного забезпечення індикативного планування на підприємстві, яке об'єднує сукупність всіх інформаційних ресурсів і способів їх формування, необхідних і достатніх для раціональної реалізації послідовності етапів індикативного планування.

В безпосередньому процесі створення інформаційної бази індикативного планування основним етапом є формування інформаційних ресурсів. До їх складу входить така провідна інформація: бухгалтерська, статистична, регулятивно-правова, довідкова, з нефінансової звітності, прогнозна та управлінська.

В результаті застосування широкого діапазону методів оброблення цих інформаційних ресурсів та отримання аналітичної інформації генерується комплексна інформаційна база індикативного планування.

В реальній управлінській діяльності підприємств інформація у складі фінансової, статистичної та податкової звітності — це традиційні ключові інформаційні джерела, які необхідно розширити та поглибити шляхом модернізації обліку, щоб задовольнити інформаційні потреби індикативного планування.

В сучасних наукових дослідженнях прийшли до висновку щодо необхідності інтегрування всіх видів облікової інформації в єдиний блок.

Слід зауважити, що особливого значення в умовах глобалізаційних процесів в економіці набуває нефінансова звітність підприємства. Це звіти компаній, що містять інформацію не тільки про результати операційної, фінансової, інноваційно-інвестиційної діяльності, але й соціальні і екологічні показники підприємства. Нефінансова звітність є публічною і спрямована передусім на інформування зацікавлених сторін і груп економічного впливу (акціонерів, персоналу, партнерів, клієнтів і суспільство) щодо того, наскільки підприємство враховує інтереси останніх.

Крім того, сучасний менеджмент потребує актуальної та оперативної інформації з високим ступенем релевантності. В цьому зв'язку, врахо-

вуючи динамічне середовище функціонування підприємства з певними загрозами, правомірно вважати, що до встановлених законодавчо принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності доцільно додати наступні: адаптивності; релевантності інформації; взаємозв'язку внутрішніх і зовнішніх факторів; комплексного охоплення; внутрішнього застосування; ефекту синергії.

В загальному підсумку проведеного дослідження сформувався авторський погляд на вирішення досліджуваної проблеми в таких аспектах:

- ◆ в реальній практиці необхідне впровадження індикативного (прогнозного) обліку як інструменту поглиблення облікової складової в інформаційній системі індикативного планування на підприємствах, які розвиваються за вектором формування конкурентних переваг в ринковому просторі з глобалізаційними процесами;

- ◆ максимальної результативності можна досягти від впровадження індикативного планування на основі логічного ланцюга комплексного інформаційного забезпечення в раціональній послідовності «розширена інформація з інтегрованої системи фінансового, управлінського та доповнюючого їх індикативного (прогнозного) обліку — індикативний діагностичний аналіз за сценарними варіантами — індикативний стратегічний план»;

- ◆ досить реалістичним є міркування, що в черговості поступу галузей вітчизняного виробництва в глобальний простір відповідно до свого економічного потенціалу агропромисловий сектор знаходиться в першому ряді позитивних очікувань практиків та науковців. Тому впровадження індикативного планування буде ефективним на тих підприємствах харчової промисловості, вектор розвитку яких направлений на досягнення глобальної конкурентоспроможності. Серед функціонуючих нині це, наприклад, «Миронівський хлібопродукт» (Торгова марка «Наша Ряба», «Легко!», «дружба народів», «Фуа гра», «Сертифікований Ангус», «Бащинський», «Європродукт»); Агрохолдінг «Авангард»; компанія «Кернел Груп» (ТМ «Щедрий дар», «Стожар», «Чумак домашня», «Чумак золота», «Любонька»).

Виходячи з зарубіжного досвіду, типовим для сфер харчової промисловості і АПК в європейських країнах є функціонування кластерів. Багато науковців доводять необхідність формування в Україні в перспективі таких конгломератів як кластери, що також вимагатиме застосування індикативного планування в системі управління їхнім безпечним розвитком.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Агапцов, С.А.* Индикативное планирование как основа стратегического развития промышленного предприятия: монография / С.А. Агапцов, А.И. Мордвинцев, П.А. Фомин, Л.С. Шаховська. — М.: Высш. шк., 2002. — 238 с.

2. *Бутенко, А.І.* Стратегічні напрямки розвитку підприємницького сектору України: монографія /А.І. Бутенко, В.І. Ляшенко, Н.Л. Шлафман. — Одеса: Інтерпринт, 2011. — 346с.

3. *Голов, С.Ф.* Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб./ С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. — Х.: Фактор, 2013. — 1072 с.

4. *Жук, В.М.* Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: монографія / В.М. Жук. — К.: ННЦ «Інститут аграр. екон.», 2012. — 454 с.

5. *Соціальний звіт* компанії «Оболонь». Сталий розвиток у 2009 році/ ЗАТ «Оболонь». — Режим доступу: [http:// www.obolon.ua](http://www.obolon.ua). — 2009.